

УВОД: Нашата курсова работа е посветена на предметната дейност през ранна детска възраст.

Предметната дейност е водеща през ранна детска възраст.

Поради актуалността на проблема ние се насочихме към диагностика на предметната дейност в ранна детска възраст.

Диагностиката на предметната дейност е важна, защото по този начин могат да се установят евентуални отклонения от нормалното развитие и ако се констатират такива да се вземат своевременни мерки.

Диагностика на развитието на предметната дейност през втората година от живота на детето

Параметри и показатели

Основни параметри на предметната дейност в тази възраст са:

1. Видове действия с предмета
2. Познавателна активност
3. Включване на предметната дейност в състава на общуването с възрастния (присъединяване на предметната дейност в общуването с възрастния Обхващане?)

Основни видове действия с предмети

1. Ориентировъчно-изследователски и манипулативни действия. Това са: действия, с помощта на които детето се запознава с предмета (разглежда го, взема го, опипва го, прехвърля го от една ръка в друга); неспецифични предметни манипулации, т.е. действия, които не отчитат свойствата на предмета (лапа играчката, хапе я, чука я, хвърля ги, събаря ги от масата); специфични предметни действия, които отчитат физическите свойства на предмета (топката се търкаля, ластика се разтяга).

2. Същински предметни действия (културно-фиксираны действия), в това число и игрови. Този вид действия се изпълняват съобразно общоприетото им използване от хората (сресване с гребен, хранене с лъжичка, пиене от чашка, къпане и хранене на куклата, правене на къщичка от кубчета)

Познавателна активност. Този параметър характеризира наличие на потребност у детето от действия с нови и непознати предмети, степента на детската любознателност. Параметърът включва следните показатели:

1. *Интерес към действията с предмети.* Степента на интереса се оценя по това, колко дълго и съсредоточено детето се занимава с предметите.

2. *Настойчивост в предметната дейност.* (упоритост) Този показател отразява степента на активност на детето в

получаване на един или друг резултат, стремеж да се справи с трудностите в решаване на практическа задача. Този показател се регистрира в диагностичната ситуация 3.

1. *Участие на емоциите в процеса на действие с предметите.* Като правило при възприемане на нова, интересна играчка детето учудено гледа, радва се, внимателно изследва предмета, ядосва се, когато не става нещо, което иска да направи (да отвори, да извади). Емоциите са важен показател за субективността в отношението на детето към предметния свят и към собствената му дейност.

Участие на предметната дейност в общуването.

Показатели на този параметър са:

Стремеж на детето да действа по образец. Този показател сочи степента на приемане от детето на образци на действие с предметите, показани от възрастния; степен на подражание на възрастния. Не се регистрира дали детето правилно или неправилно е повторило образа, а се регистрира стремежът към подражание.

Ориентиране спрямо оценката на възрастния. Чувствителността към оценката на възрастния е важен регулатор при изпълнение на действия с предмети. При нормален ход на развитие на детето, то често се объща към възрастния за оценка. Похвалата предизвиква положителни емоции, стимулира активността. Забележката може да предизвика огорчение, гняв, плач или прекратяване на дейността, но в съчетание с последваща поддръжка от страна на възрастния, формира правилна представа за резултата от това действие, за възможностите на детето.

Цели и описание на диагностичните ситуации

За диагностика на предметната дейност се използват четири диагностични ситуации, Следват се следните цели.

Ситуация 1. Пасивен възрастен. Избор.

Цел: Да се определи дали детето предпочита действията с предмети.

Да се определи нивото на развитие на познавателната активност в предметната дейност

Ситуация 2. Индивидуална предметна дейност

Да се определи нивото на развитие на предметната дейност на детето.

Ситуация 3 Ситуативно-делово общуване. Съвместа игра.

Цел: Да се определи зоната на най-близкото развитие на предметната дейност.

Ситуация 3. Непознат предмет

1. Да се получат допълнителни сведения за особеностите на познавателната активност на детето в ситуация, стимулираща неговата изследователска дейност, търсене на решения на непозната задача.

Начинът на провеждането на диагностичните ситуации е описан ако може на стр.?????26 **Диагностичната методика включва четири ситуации**

Ситуация 1. Избор. Пасивен възрастен

Организация на средата. На детска масичка се подреждат няколко предмета: матрьошка, съставена от не повече от три части, комплект от чинийки една в друга с различен цвят, пирамидка с глава на петел, кубчета, количка с навиващ се механизъм,

камбанка, кукла, чашка, лъжичка, гребен, топка слагаме. Пред масичката е поставено детско столче. Малко по-настри от масата има друг стол за възрастния.

Процедура на провеждане. Възрастния води детето до масичката, а после сядат в стани, като не проявява никаква инициатива.

Този опит трае една минута. За това време детето може да прави това, което пожелае: да си играе самичко с играчките, да инициира общуване с възрастния. Ако в рамките на една минута седи на столчето пасивно, нищо не прави, възрастния преминава към ситуация 2.? Ако детето веднага се обръща към възрастния, той отговаря на инициативата му и преминава в ситуация 3?

Ситуация 2. "Индивидуална предметна дейност"

Играчките са същите, както в първа ситуация.

Процедура на провеждане. Възрастният насочва вниманието на детето към играчките, моли детето да му покаже някои, да си поиграе с тях.

Ако детето приеме предложението и започне да самостоятелно да действа с предметите, възрастния наблюдава неговите действия в рамките на 10 минути и ги регистрира в графата "Индивидуална предметна дейност" в протокола за регистриране на параметрите на предметната дейност.

Ако в хода на своята дейност детето се обръща към възрастния, то възрастния отбелязва тези действия в графата "ситуативно-делово общуване" в Протокол за регистрация на параметрите на ситуативно-деловото общуване. Тогава няма нужда от инд предм дст в този протокол.

Ситуация 3. Ситуативно-делово общуване.

Игровият материал е същият като в ситуация 1.

Процедура на провеждане. Възрастния придвижва своето столче по-близо към детската масичка и се присъединява към играта на детето. Предлага му предметно взаимодействие – да наредят колелцата на пирамидките, да навият пружинката на количката и др. Възрастният продължава общуването в този стил, като отчита желанията и действията на детето, проявявайки инициатива и същевременно давайки възможност на детето също да бъде инициативно.

В процеса на общуване се правят няколко акцента:

1. Възрастния моли детето да му подаде един след друг два предмета. Казва му например: “Миме, къде е кукличката? Дай ми кукличката и ще си поиграем с нея”. Така се проверява разбирането на речта на възрастния и изпълняването на инструкции.

2. Възрастният показва три – четири играчки и моли детето да ги назове. После пита детето какво можем да правим с тях. Например: Възрастния показва гребен и пита “Гери, какво е това? При правилен отговор, възрастният казва: “Да, това е гребен. Какво правим с гребена?” Ако детето мълчи, възрастния казва какво е това и какво се прави с него, като предлага на детето да повтори: “Това е гребен. Кажи “гребен”. С гребена се решем. Хайде да срещим косата на куклата. Ще ѝ кажем: “Виж, кукло, какъв гребен имаме. Сега ще те срещем. И ти ще станеш красива!”. С подобни въпроси се проверява разбирането на речта на възрастния, умениет она детето да назовава предмети и общува с помощта на речта.

3. Възрастният показва два-три образеца на действия с предметите (например, да направи от кубчето влакче или кула и моли детето да направи същото). По този начин се проверява дали детето разбира образеца на действие и дали се стреми към подражание.

4. Възрастният предлага на детето два-три варианта на съвместна игра, предполагащ обмяна на действия или съгласуване на действия. Например “Хайде да си подаваме топката. Търкул- л към Лението. Хвана я! Хайде сега, бутни я към мен! Търкул-л! Браво! Сега пак ще ти я подам! Хайде, топке, отивай при Лението!”. Така се проверява , доколко детето приема инициативата на възрастния и как ѝ отвърща, умее ли да си взаимодейства с друг.

5. В процеса на работа, възрастният хвали детето за изпълнено от него действие и му прави забележки. Забележките да са не повече от три. Ако, например, детето реди кубчетата, възрастния хвали неговото умение: “Браво, Еми! Как хубаво подреждаш кубчетата!” или ако изпълнява някое неспецифично за предмета действие, например хвърля лъжичката, възрастния прави забележка: “Не, Вики, така не бива да се прави!

Не бива да се хвърля лъжичката!” Желателно е да се каже какво “бива” да се прави с лъжичката. С помощта на подобни адреси към детето се проверява неговата чувствителност към похвалите и забележките.

6. Възрастният “не обръща” внимание на две – три инициативни действия на детето. Например, ако детето подава играчка или иска нещо, възрастният се прави, че не чува. Така се установява доколко детето е настоятелно в инициативата – ще предприеме ли повторен опит за покана или не.

Продължителността на пробата е 10 минути.

Допълнителна инструкция. По време на провеждане на диагностичните проби трябва да се избягва рязката намеса в играта на детето. Желателно е възрастният да се присъедини към нея, като не потиска инициативата на детето и не нарушава неговия ход на занимания. Целта е да се създадат всички условия за максимална изява на комуникативните действия на детето.

Може да стане така, че още в първата диагностична ситуация детето да кани възрастния за съвместна дейност, т. е. реално да общува. В този случай трябва да се удовлетвори желанието на детето и да се проведе пробата със ситуативно-делово общуване (ситуация 3) и после да се съкрати участието на възрастния и да се премине към ситуация 2. Ако детето въпреки всичко продължава да проявява инициатива към възрастния, , ситуация 2, целяща диагностика на развитие на предметната дейност, не се провежда. Данните за развитие на предметните действия се извличат от ситуация 3.

Ситуация 4. Непознат предмет

Организация на средата и игров материал. На детската масичка се поставя само един непознат на детето предмет – кутийка с изненада, която е поставена вътре, но се вижда през прозрачен капак или стена. Кутийката трябва да се отваря по необикновен начин, който е непознат за детето. За да я отвори, детето трябва да се опита да намери начин, да прояви упоритост. Кутийката трябва да има лъскав, необикновен вид.

Процедура на провеждане. Предлагат се няколко стратегии на възрастния:

1. Пасивен възрастен. Възрастният показва на детето кутийката и му предлага да си поиграе с нея, но не обяснява нищо повече. След това заема пасивна позиция и наблюдава как детето се справя със задачата. Тези наблюдения се фиксират в графата “непознат предмет” в протокола за регистрация на параметрите на предметната дейност. По-нататъшните действия на възрастния зависят от поведението на детето. Ако детето само се справя със задачата, диагностичната процедура приключва. Ако детето в рамките на половин минута стои пасивно или се обръща за помощ, възрастният заема активна позиция.

2. Активен възрастен. Възрастният се присъединява към действията на детето. Веднага не показва правилното решение на задачата, а се старее да го намери съвместно с детето, като оглеждат всички страни на кутийката. След като детето, заедно с възрастният отворят кутийката, трябва да похвалим детето за това и да му предложим отново да повтори образаца на действие, ако желае.

Резултатите се нанасят в “Протокол за регистриране на параметрите на предметната дейност”.

Скала за оценката на параметрите на предметната дейност през втората година от живота

параметри

показатели

Критерии за оценка

Оценка

(в точки)

Видове действия с предмети

Ориентировъчно-изследователски и манипулативни действия

Отсъствуват:

Детето игнорира предметите

0

Използува рядко:

Детето бегло поглежда предметите, прави едно-две манипулативни действия (например чука

1

Използува често:

Детето разглежда играчки, като извършва разнообразни манипулации (например премества

2

Предметни действия

Отсъствуват:

Детето не действа с предметите, отчитайки тяхното предназначение

0

Използува рядко:

Детето извършва действия от този вид само епизодически (например, един път изважда и пр

1

Използува често:

По време на всички диагностични ситуации и постоянно действията на децата са от този вид

2

Познавателна активност

Интерес към предметите и действия с тях

Отсъства:

Детето не обръща внимание на предметите, не предприема никакви действия с тях

0

Слаб:

Детето се отказва да действа с предметите, бързо му омръзва, в действията му няма съсред

1

Среден: детето разглежда играчки, съсредоточено се занимава с някои от тях, но често се раз

2

Голям: детето се увлича от действията с предметите, почти не се разсейва

3

Упоритост в дейността

Отсъствува:

Не получавайки изведнъж желания резултат, прекратява своите опити да реши задачата

0

Слабо изразена:

Детето прави два-три опита да реши задачата, но след неуспех, се отказва

1

Добре изразена:

Детето предприема многократни опити да постигне резултата, не се отказва, моли възрастни

2

Участие на емоциите

Преобладаване на отрицателните емоции:

Детето отблъсква играчките, сърдито ги разхвърля, бута ги от масата

-1

Безразличие

Детето равнодушно гледа предметите

0

Преобладават амбивалентни прояви:

Детето се радва на играчките, но започва да действа предпазливо и плахо

1

Преобладават на положителни емоции:

Детето е весело, често се усмихва, радостно вокализира

2

Участие на предметната дейност в общуването

Стремеж да действа по образец

Отсъствува:

Не обръща внимание на показа на действие от възрастния, не подражава, игнорира показван

0

Слабо:

Детето следи действията на възрастния, прави опит да подражава, но бързо се разсейва, пр

Повечето от образците на действие остават без внимание;

По-късно в самостоятелната си игра детето не възпроизвежда образаца.

1

Средно:

Детето внимателно следи действията на възрастните;

Веднага след показаното се старее да го възпроизведе;

По-късно в самостоятелната си игра не възпроизвежда образаца.

2

Силно:

Детето с голям интерес наблюдава действията на възрастния;

Опитва се да накара възрастния да повтори показаното, дава му играчката в ръка;

Нееднократно възпроизвежда образаца на действие по собствена инициатива.

3

Ориентация към оценка

Отсъства:

Детето не търси оценка и не реагира на оценката на възрастния по повод на действията, про

След похвала от възрастния няма явни признаци на задоволство и радост, нито засилва темп

Забележките не разстройват детето, то не изменя темпа на дейността, не предизвикват опити

0

Слаба :

Детето не търси оценка;

Само понякога реагира на оценката на възрастния, но като цяло не променя действията си: д

Поощрението на някои действия предизвиква удоволствие, което не е силно изразено;

Порицанието преустановява действието, но не води след себе си опит да го промени.

1

Добра:

Детето се обръща към възрастния за оценка (с погледи, жестове, вербално);

Радва се на поощренията, започва да действа по-активно, повтаря няколко пъти одобреното;

Забележката стимулира детето да търси начин да видоизмени действието;

детето се обръща за помощ;

понякога се огорчава и прекратява дейността.

2 Предметната ЦЕЛ НА ИЗСЛЕДВАНЕ:

Да направим диагностика на предметната дейност през втората година от живота на детето – 1 година, 4 месеца и 9 дни.

ЗАДАЧИ:

1. Да направим анализ на диагностиките, които съществуват и да изберем подходящата диагностика, с която ще работим.
2. Да проведем диагностичните ситуации с изследваното дете.
3. Да направим анализ на резултатите.

ХИПОТЕЗА:

Очакваме, че изследваното дете ще покаже високо ниво на развитие на предметната дейност.

ОБЕКТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ:

Това е психическото развитие на детето на 1 год. и 4 мес.

ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ:

дейност на детето на 1 год. и 4 мес.

ПРОТОКОЛ

Ситуация 1: При вида на масичката с играчките се зарадва. Веднага взе две кубчета и ми ги подаде, гледайки ме в очите. После взе матрьошката и отново ми я подаде. Пусна матрьошката на земята. Започна да разглежда другите играчки.

Преминавам в Ситуация 3: Придвижвам си стола по-близо до детето и се присъединявам към неговата игра.

Казвам ѝ:

- Боги, дай ми кукличката.

Тя я търси няколко секунди с поглед, след което ми я подаде.

После ѝ казвам:

- Благовеста подай ми камбанката.

Намери я, взе я, погледна ме, започна да дрънка, засмя се и ми я подаде.

Показвам на Благовеста чашата и я питам няколко пъти :

- Какво е това?

Тя все още не може да говори и съответно не ми отговаря.

Аз ѝ казвам:

- Това е чаша. Кажете чаша.

Тя не ми казва.

После я питам:

- Какво се прави с чашката?

Тя слага в чашата една дрънкалка-зайче. Питам я отново за предназначението на чашата и тя слага вътре едно кубче.

После ѝ казвам:

- Вземи гребена.

Намира го и го взема. След това ми го подава.

Питам Благовеста:

- Какво правим с гребенчето?

Започва да се реши.

Предлагам ѝ:

- Боги, искаш ли да срещем кукличката?

Взима куклата и започва да я реши.

Казвам ѝ:

- Благовеста срещи сега и мен.

Започва да ме реши.

Казвам:

- Боги, дай ми моля те чинията.

Взима най-голямата /бяла/ от трите чинии, която е най-отгоре.

Питам я какво е това и ѝ казвам, но тя не ми казва и не повтаря.

Задавам ѝ въпроса какво се прави с нея.

Тя взима лъжицата и започва да гребе с нея от чинията.

После ѝ казвам да вземе лъжицата. Тя я взима, разглежда я и започва да сърба с нея без да я питам какво се прави с нея.

Предлагам на Боги:

- Искаш ли да си направим влакче с кубчетата?

Аз правя влакче от кубчетата, развалям го и ѝ казвам:

- Направи сега и ти същото.

Започва да реди кубчетата, но след като измина известно време не успя да направи същото, ядоса се и ги бутна на земята.

Събирам кубчетата и ѝ казвам:

- Сега ще направя къщичка на кукличката.

Правя я и я питам:

Искаш ли и ти да направиш такава къщичка?

Завърта глава.

Развалям къщичката.

Тя започва да я “строи” . Успява да направи почти същото.

Предлагам ѝ да си подаваме топката. Приема предложението ми и го прави с удоволствие.

След това спрях да играя с нея.

Тя взе матрьошката и започна да я разглежда. Подаде ми я.

Правя се, че не чувам, не ѝ обръщам внимание.

Разглежда я известно време, след което я отвори и я разглоби на всичките ѝ части.

Ситуация 2: Благовеста взима първо кубчето, пуска го на земята, после взима зайчето, подава ми го.

Аз не ѝ обръщам внимание.

Тя явно губи интерес и го пуска на земята. И това се повтаря с всички останали играчки на масата.

Преминавам в Ситуация 4: Събирам всички играчки и ги скривам. Поставям на масата само прозрачна кутийка с капак, в която предварително съм поставила розов ластик за коса с жълто цвете от едната страна и три звездички от другата – жълта, червена и зелена.

Боги веднага взе кутийката и започна да я гледа внимателно. След малко започна да я раздрусва, да я обръща от всички страни и да ме гледа учудено. След кратко време сама установи как се отваря. При отварянето ластика падна от страни на масичката. Благовеста пусна отворената кутия на пода и се зае да търси ластика. След като го намери го разгледа, след което започна да се пипа по главата и да ми сочи ластика.

Взех ѝ ластика и го върнах отново в кутийката, поставих я на масичката.

Повтори отварянето много по-бързо от първия път и без особени усилия.

- По време на Ситуация 3 отправям похвали към детето.

Казвам ѝ:

- Браво, колко красива стана твоята кукличка, след като я среса.

Или:

- Каква хубава къщичка построи детето на тази кукличка.

Когато я похваля е видимо радостна и се усмихва. А пък когато ѝ направих забележка, че с чашата се пие ме погледна намръщено и я пусна на земята.

Видове дейст

Ориентировъчно-изследователски и манипулативни

Културно фиксирани

Слага дрънкалката в чашата, слага кубче в чашата, гледа кутийката учудено, разглежда кути

Взема кубче, взема матрьошка, взема камбанка, дрънка с камбанка, взима гребен, реши се с гр

Познавателна активност

Интерес към предметите и действия с тях

Настойчивост в дейността

Емоции в дейността

Разглежда играчки, търси и намира предмети по указание /напр. гребен/, съгласява се да на

Търси с поглед, търси и намира камбанка, търси по указание и намира играчките от масата, с

Радва се на предметите, смее се, усмихва се, радостна е когато успее да повтори действие по

Участие на предметната дейност в общуването

Стремеж да действа по образец

Ориентация спрямо оценката на възрастния

Прави влакче от кубчетата, прави къщичка на куклата от кубчетата.

Радва се на похвали, когато ѝ казвам, че е направила хубава къщичка и когато ѝ казвам, че ми

** Забележка: Подава предмет: 1+1+1+1+1+1+1+1+1

Поглед към мен: 1+1+1+1

Неспечифични действия: слага дрънкалка в чашата, слага кубче в чашата, разваля влакчето и пуска кубчетата на земята, пуска кубчето на пода.

Когато я питам не отговаря и когато и казвам да повтори не го прави, защото още не може да говори.

Майка ѝ твърди, че знае за предназначението на чашата, макар че слага вътре кубче и дрънкалка.

Когато проявява инициатива за взаимност, аз стоя пасивно отстрани и не ѝ обръщам внимание, губи интерес и пуска една по една играчките на пода след кратко разглеждане.

Протокол за регистриране на параметрите на предметната дейност през втората година от живота на детето

Име и фамилия на детето.....

Възраст.....

Дата на изследването.....

Параметри на предметната дейност (ПД)

Показатели

Ситуации

Индивидуална предметна дейност

Ситуативно-деловообщуване

Непознат предмет

Видове действия с предметите

Ориентировъчно-изследователски и манипулативни

0

1

2

0

1

2

0

1

2

Културно фиксирани действия

0

1

2

0

1

2

Не се фиксира

Познавателна активност

Интерес към предметите и действия с тях

0

1

2

3

0

1

2

3

0

1

2

3

Настоятелност в дейността

Не се фиксира

Не се фиксира

0

1

2

Емоции в дейността

-1

0

1

2

-1

0

1

2

-1

0

1

2

Участие на ПД в общуването

Стремеж да действа по образец

Не се фиксира

0

1

2

3

0

1

2

3

Ориентиране спрямо оценката на възрастния

Не се фиксира

0

1

2

0

1

2

забележки

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ:

Име на детето: Благвеста Кр. Вишева

Точна възраст в деня на изследването: 1 година, 4 месеца и 9 дни.

При изследването дете се наблюдава богат и разнообразен репертоар от действия с предметите. При вида на нови играчки проявява интерес – разглежда ги, взима ги, разглежда ги, изследва ги с помоща на различни манипулации – неспецифични и специфични действия – размахва, разтърсва ги, слага един предмет в друг, чопли с пръст и т.н. Едновременно с това използва и културно-фиксираны действия – реши с гребен, сърба от лъжица, дрънка с камбанка и т.н.

Детето проявява сравнително силен интерес към предметния свят. При вида на нови играчки се радва, изследва ги. Бездействието му е чуждо.

При изследването дете настойчивостта до достигане на резултата /в Ситуация 4 – “Непознат предмет”/ е висока.

Играта с предметите е съпроводена предимно с положителны емоции. Тези емоции при кокретното дете се изразяват чрез усмивки. Ясно личи, че играта му доставя удоволствие и го прави радостно.

Детето активно се стреми да подражава действията на възрастния. При проведените диагностичны процедури ясно се вижда желанието на детето да подражава на възрастния.

При Благвеста се наблюдава наличие на ясно изразена ориентация към оценка от страна на възрастния. Тя търси отношение от мен към своите действия, различава положителната от отрицателната оценка и реакцията й спрямо съответната оценка е адекватна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Нашата цел беше да направим диагностика на предметната дейност през ранна детска възраст. Извършихме няколко диагностични процедури и направихме анализ на резултатите по различни параметри, посочени по-горе. В заключение се установи, че изследваното дете има високо ниво на развитие на предметната дейност. По този начин се потвърждава хипотезата.